

Zo života svätých Košických mučeníkov - z pera prof. Petra Zubka

Pôvod kultu

Východiskom kultu košických mučeníkov bola povest' mučeníctva, ktorá bola v Uhorsku všeobecne rozšírená a známa od 17. storočia a vznikla hneď po ich smrti. Z tohto dôvodu sa s ich telesnými pozostatkami vždy zaobchádzalo úctivo, venovala sa im vždy zvláštna starostlivosť a osobitná pozornosť, ktorá bola súčasťou privátneho kultu, ktorý im bol po stáročia preukazovaný tými, ktorí uchovávali telesné ostatky mučeníkov.

Telá mučeníkov boli po zmasakrovaní vhozené do žumpy na kráľovskom pozemku v centre Košíc, kde zahynuli. Neostali tu dlho vďaka pričineniu Zofie Gadóciovej (Gadóczy), vdove po košickom starostovi, ktorá ich dala vyloviť, očistiť a slušne s kresťanskou úctou pochovať, pričom ich vtedy osobne videla. Po asi pol roku – 16. marca 1620 – hlboko nábožná katolíčka grófka Katarína Pálfiová (Pálffy), vdova po uhorskom palatínovi Žigmundovi Forgáčovi (Forgách), si vyžiadala telá od sedmohradského kniežata Gabriela Betlena a aj ich získala. Po exhumácii ich dala očistiť od mŕtvovnej špiny. Hlavy boli oddelené od tiel, každé telo bolo po vyzdvihnutí z hrobu osobitne zavinené do zamatovej látky a potom boli všetci traja spolu dôstojne pochovaní pod hlavným oltárom farského Kostola sv. Andreja apoštola v Nižnej Šebastovej (hoci na to neexistoval rímsky dekrét, ale zrejme si to vyžadovali závažné dobové okolnosti). Tu odpočívali niekoľko rokov (neceľých pätnásť, zrejme štrnásť) a potom boli s veľkou úctou prenesené do kostola v Hertníku, kde boli ďalších zopár rokov (niekedy nekriticky uvádzaných až pätnásť). Nie je presne známe, prečo boli telá prevezené do Hertníka, keď Forgáčovci stavali františkánsky kláštor, ktorý bol ideálnym miestom na ich uloženie. Ako najpravdepodobnejší dôvod na prevezenie tiel mučeníkov bola neistá doba pre katolíkov, keď kláštor bol neskôr aj reálne niekoľkokrát vylúpený rebelmi. Hertník sa zrejme javil ako bezpečnejšie miesto. Nižná a Vyšná Šebastová i Hertník patrili Forgáčovcom, ktorí boli na začiatku 17. storočia stále katolími, palatínov brat František bol ostrihomským arcibiskupom. Okolo roku 1612 nechali v týchto lokalitách prestavať kostoly, ktoré uhorský prímás konsekroval. Umiestnenie relikvií do týchto sakrálnych objektov bolo logické nielen z majetkových a patronátových dôvodov, ale aj preto, lebo išlo o katolícke objekty v širokom okolí, ktoré boli v dobrom stave; svoju úlohu tu zaiste zohrala aj viera patrónov, že sa Boh dávno pred smrťou mučeníkov postaral o miesta ich posmrtnej úschovy.

Výber miestneho nižnošebastovského nového patrocína „Najsvätejšieho mena Ježiš a Mária“ úzko súvisí nielen s obľúbenosťou vtedy nového a moderného liturgického sviatku, ale súvisí aj s košickými mučeníkmi, ktorí mená Ježiša a Márie vzývali počas martýria, ako to osobitne dosvedčili svedkovia, keď ich počuli z úst Štefana Pongráca v žumpe celú noc až do rána, keď zomrel. Strelná modlitba, taká obľúbená v 17. storočí, vzývajúca najsvätejšie mená, pomohla mučeníkom vytrvať až do konca. Zrejme aj forgáčovský výber františkánov, ktorí si tiež osobitne ctíli mená Ježiša a Márie, mohol súvisieť s udržaním tejto nenápadnej tradície známej v prvých rokoch kultu košických mučeníkov.

V tomto období neboli telá košických mučeníkov vystavované verejnosti, ani neboli namaľované ich obrazy. Ich hroby boli navštevované individuálne a veriaci ich žiadali o milosť súkromne v modlitbách a niektorí prosebníci boli reálne vyslyšaní, ako o tom svedčia nižšie uvedené svedectvá.

Prvú oficiálnu správu o košických mučeníkov napísal do Ríma generálovi Muciosovi Vitelleschimu SJ 13. novembra 1619 rektor jezuitského kolégia v Humennom Alexander Dobokai (Dobokay) SJ. V liste uviedol: „*Nech Ježiš Kristus, náš Pán, skrze toto ukrutné mučeníctvo dá, aby táto svätá krv sa stala pre Košice a pre celé Uhorsko najúrodnejším semenom katolíckej viery.*“ Uhorský prímás a ostrihomský arcibiskup Peter Pázmaň SJ 23. septembra 1628 informoval pápeža Urbana VIII. o situácii v Uhorsku a košických mučeníkov nazval svätými („*Cum igitur publice toti Regno Hungariae notissimum est, sanctos Martyres istos solo Catholicae Religionis odio trucidatos esse.*“); súčasne uviedol, že telá mučeníkov sa nachádzajú „v súkromnej kaplnke Forgáčovcov“ a on by ich rád umiestnil na čestnom mieste vo svojej katedrále v Ostrihome. Ďalšia relácia nesie dátum 20. januára 1641 a napísali ju ostrihomskí kanonici. Rovnaké informácie pre Svätú stolicu zaznamenal aj Pázmaňov nástupca arcibiskup Juraj Lipai (Lippay) v roku 1661. Už krátko po smrti mučeníkov sa oficiálnej snahe o povýšenie do slávy oltára chytili ostrihomskí arcibiskupi, nie jágerskí biskupi, na území ktorých zomreli. V Uhorsku (a kontinuitne i v dnešnom Maďarsku) bolo (a je) zvykom, že takéto procesy sa konali centrálné pod autoritou prímasy; aj táto kauza bola zavŕšená pod prímasovou autoritou v mene celej krajiny, hoci v 19. storočí aj z praktických príčin, lebo komisiou zdokumentované zázraky sa udiali na pôde Ostrihomského arcibiskupstva v Trnave.

(pokračovanie v budúcom čísle Spravodaja)

Dobrovoľný príspevok: 0,20 €

Snina Spravodaj

FARNOSŤ SV. KRÍŽA SNINA, NÁMESTIE JÁNA PAVLA II. 858/1, 069 01

DEKAN – FARÁR: ThLic. Allan Tomáš

KAPLÁNI: Mgr. Martin Rečlo, Mgr. Martin Murajda

SOS SLUŽBA – ku chorému – sviatosti v nebezpečenstve smrti: 0918 601 051

SVÄTÉ OMŠE: Nedele: 7.30;9.00; 10.30; 18.00; Prikázané sviatky: 6.30; 17.00; 18.30

V týždni: Pondelok – Sobota: 6.30; 18.00; sv. omša za účasti detí – štvrtok: 17.30; sv. omša za účasti mladých – piatok: 18.00

CELODENNÁ EUCHARISTICKÁ POKLONA: každý piatok (počas šk. roka)

SV. SPOVEĎ: denne, okrem nedele a sviatkov pol hodiny pred sv. omšou

URADNÉ HODINY: počas pracovných dní: 9.00 – 10.00 a po sv. omši.

Kancelária je v prvý piatok v mesiaci, v prikázaný sviatok a v štátny sviatok zatvorená.

TELEFÓN: 057/7622234; 0918 601 051; **E-MAIL:** snina.rimkat@gmail.com

9 24. február 2019 **22. ročník**
7. NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ

„NEODSUDZUJTE A NEBUDETE ODSÚDENÍ!“ (Lk 6, 37)

Ježiš to už ani nemohol povedať jasnejšie. Ak sa chcete vyhnúť odsúdeniu, neodsudzujte druhých.

Povedzme napríklad, že uvidíš spať v parku na lavičke otrhaného prešediveného muža. Odrazu začneš premýšľať nad tým, ako sa tam dostal. Uvažuješ, prečo si nedá do poriadku svoj život. V duchu si povieš, že by bolo lepšie, keby tu nebol. Pocítiš k nemu istú averziu a rozhodneš sa mu radšej vyhnúť. Ježiš však hovorí: „Neodsudzuj ho.“

Alebo si zapneš správy, keď sa v nich odrazu objaví reportáž o politikovi, ktorého veľmi nemáš v láske. Pri myšlienke na to, aký je tento človek skorumpovaný a pomýlený, sa ti začne dvíhať tlak. Spomenieš si na všetky zlé politické rozhodnutia, za ktorými stál, a začína sa ti hnušiť ešte viac. Ježiš však hovorí: „Neodsudzuj.“

Alebo sa dozvieš, že nejaké slobodné mladé dievča z tvojho okolia otehotnelo. Začneš uvažovať nad tým, ako zle ju rodičia vychovali. Na um ti začnú schádzať rôzne nepekne prezývky, zatiaľ čo sa uistíuješ, že ty by si nikdy taký hriech nespravil. A Ježiš hovorí: „Neodsudzuj ju.“

Zo všetkých síl sa snaž prestať posudzovať druhých a odsudzovať ich vo svojich myšlienkach. Ak to už aj neurobiš pre dobro druhých, urob to pre svoje dobro. Skús sa povzniesť nad svet, v ktorom ako hlavná zásada platí veta: „Tak mu treba.“ Každý v tomto svete bude totiž prísne súdený. Áno, aj ty.

Namiesto toho vstúp do sveta Božieho milosrdenstva. Vstúp do ríše, v ktorej sa od všetkých žiada odpúšťanie a v ktorom sa s každým zaobchádza láskavo, dôstojne a veľkoryso. V tomto svete sa však žiada odpustenie aj od teba. Daruj odpustenie druhým a dostaneš ho i ty sám. Daj druhú šancu – alebo tretiu, štvrtú alebo stú – a dostaneš ju aj ty. V prípade pochybností predpokladaj nevinu druhých – a to isté sa dostane aj tebe.

Urob tak, aj keď sa ti možno nebude chcieť. Ježiš to totiž prikazuje a sľubuje večnú odmenu tým, ktorí tak budú robiť.

(prevzaté z časopisu Slovo medzi nami)

PROGRAM BOHOSLUŽIEB

DEŇ	LIT. KALENDAR	ČAS	ÚMYSLY SVÁTÝCH OMŠÍ
PO 25. 2.	Č: <i>Sir 1, 1-10</i> Ev: <i>Mk 9, 14-29</i> Frederik, Frederika	6.30	+ Jozef Krupa, Ul. Komenského; + Štefan Ďurika, Ul. Pugačevova + Štefan Kaňanský; + Kamil Gerboc
		7.45	CSS
		18.00	ZBP Ladislav Pčola, 70 r.ž.
UT 26. 2.	Č: <i>Sir 2, 1-13</i> Ev: <i>Mk 9, 30-37</i> Viktor	6.30	+ František Štofík, nedož. 60 r.; + Katarína Holotová + Ondrej, Júlia a Ján; + Michal Gerboc, Ul. Šafárikova
		16.00	<i>Nemocnica</i>
		17.00	<i>Večeradlo</i>
		18.00	+ Pavlína Zarembová; + Mária a Štefan, syn Jozef Matoš
ST 27. 2.	Č: <i>Sir 4, 12-22</i> Ev: <i>Mk 9, 38-40</i> Alexander	6.30	+ Anna a Ján Ondicoví; + Štefan Andrejčík, Ul. J. Kráľa + z rod. Gavurovej a Harvanovej; + Anna Gičová, Ul. Pribinova
		7.45	CSS
		17.30	<i>Stakčín</i>
		18.00	+ Gabriela Stanková; + z rod. Ferkovej a Petrikovej
ŠT 28. 2.	Č: <i>Sir 5, 1-10</i> Ev: <i>Mk 9, 41-43.45.47-50</i> Zlatica	6.30	+ Ján Obšatník; + Pavol Kirňák + Vladimír Andrejčík; + Mária, Ladislav st. a ml. Bindoví
		15.00	<i>Večeradlo v nemocničnej kaplnke</i>
		16.00	<i>Gr.-kat.liturgia v nemocničnej kaplnke</i>
		17.30	+ Ladislav Galanda; + Ján Korpoň a rodičia
PI 1. 3.	Č: <i>Sir 6, 5-17</i> Ev: <i>Mk 10, 1-12</i> Albín	6.30	BBSJ; + MUDr. Emil Homza
		17.30	<i>Stakčín</i>
		18.00	+ Štefan; + Zuzana Gründlová a manžel Jozef
SO 2. 3.	Č: <i>Sir 17, 1-13</i> Ev: <i>Mk 10, 13-16</i> Anežka	8.00	<i>Fatimská sobota</i>
		8.45	RB, NSPM + Margita Mrázová
		8.00	<i>Stakčín</i>
		18.00	ZBP rod. Ivety; ZBP Anna, 60 r.ž a rod.
NE 3. 3.	8. <i>nedeľa v cezročnom období</i> Č1: <i>Sir 27, 5-8</i> Č2: <i>1 Kor 15, 54-58</i> Ev: <i>Lk 6, 39-45</i> Bohumil, Bohumila	7.30	ZBP Jozef, 60 r.ž.; ZBP Kataríny, 70 r.ž.
		9.00	ZBP Jozefa, 70 r.ž. a rod.; ZBP Jána, 65 r.ž. a rod.
		9.00	<i>Stakčín</i>
		10.30	<i>Nemocnica</i>
		10.30	ZBP Silvie, 50 r.ž. a rod.; ZBP rod. Hríbovej a Ondikovej
		18.00	+ Hana Salajová; + Helena

ROZPIS SLUŽIEB

DATUM	ČAS	LEKTORI	ZÁLM
23.2019	8.00	Sv. ruženec – Mgr. Jana Majcherová	
	8.45	Sv. omša – Mgr. Jana Majcherová	Anna Gerbocová
3.3.2019	7.30	manželia Tongeľoví	Lucia Mariničová
	9.00	manželia Kurťákoví	Štefánia Ondicová
	10.30	Ing. Stefan Nevoňník a Mgr. Daniela Mariničová	Mgr. Zofia Čopíková

MILODARY

na **kostol**: z krstu O. Hrica 50 €, M. Krupu 100 €, z pohrebu Š. Hodničáka 100 €, Š. Pčolu 50 €, bohuznáma 50 €. *Úprimná vďaka.*

O Z N A M Y

- Minulú nedeľu sa pri pravidelnej mesačnej zbierke na **kostol** vyzbieralo 1455,39 €. Úprimná vďaka.
- Tento týždeň je **prvý piatok v mesiaci**. Spovedáme každý deň ráno i večer pred sv. omšami. Chorých navštívime na prvý piatok 1.3. dopoludnia.
- V piatok **celodenná eucharistická poklona nebude, nahrádza ju fašiangová** v nedeľu.
- Po prázdninách tento týždeň budú **birmovné stretnutia** ako obvykle.
- Pozývame deti na **stretnutie SLNIEČKO** v piatok 1.3. stretneme sa v CCVČ o 16:45.
- V sobotu 2.3. o **8:00 fatimská sobota**, pozývame rodičov s deťmi a zvlášť prvoprijímajúcich.
- V nedeľu 3.3. prvá nedeľa v mesiaci – **fašiangová poklona** od 11:30, 14:30 pobožnosť, výmena ružencových tajomstiev a stretnutie členiek duchovnej rodiny. Za obvyklých podmienok pri fašiangovej zmiernej adorácii (aspoň 30 min.) možno získať **úplné odpustky**.
- Kancelária** v úradných hodinách (v stredu p. dekan), v piatok zatvorená.

Zo života svätých Košických mučeníkov - z pera prof. Petra Zubka Biogramy troch košických mučeníkov

Svätý **Marek Križin** (Crisinus, Körösi; 1588/9 Križevci, dnes Chorvátsko – 7.9.1619 Košice, dnes Slovensko), katolícky kňaz, ostrihomský metropolitný kanonik. Základné vzdelanie získal v rodisku, 1600 – 1607 študoval v jezuitskom kolégiu vo Viedni, 1607 – 1610 filozofiu na jezuitskej univerzite v Štajerskom Hradci (Graz), 1611 – 1615 teológiu v nemecko-uhorskom kolégiu v Ríme, 1610 magister filozofie a fyziky, 1615 doktor posvätnéj teológie, 1615 ordinovaný, 1615 kazateľ v Križevcoch, 1616 ostrihomský kanonik, od 1616 profesor a riaditeľ kapitulnej školy v Trnave, od 1618 komárňanský arcidekan a správca bývalého benediktínskeho opátstva v Krásnej nad Hornádom (bol to majetok Seminára sv. Štefana v Trnave), v apríli 1619 sa zriekol funkcie správcu majetkov. V júli 1619 si v vykonal exercície v Humennom.

Svätý **Melichar Grodecký** (1584 Tešín/Cieszyn, Sliezske, dnes Poľsko – 7.9.1619 Košice, dnes Slovensko), katolícky kňaz, jezuita. Sv. Ján Sarkander SJ († 17.3.1620 Olomouc) je jeho ujo. Od roku 1595 študoval na jezuitskom kolégiu vo Viedni, vstúpil k jezuitom, 22.5.1603 – 1605 noviciát v Brne, 1605 – 1606 vyučoval v nižších ročníkoch kolégia v Brne, 1607 – 1608 študoval rétoriku v Jindřichovom Hradci, 1609 – 1610 filozofiu, 1610 – 1612 vyučoval gramatiku na kolégiu v Kladsku (Glatz, Klodzko), 1612 – 1614 študoval teológiu v Prahe, 1614 ordinovaný v kaplnke pražského sirotinca, 1614 – 1618 duchovný správca a riaditeľ domu pre chudobných študentov v Prahe (venoval sa cirkevnej hudbe, vynikol ako dirigent speváckeho zboru pri tunajšom kolégiu), po pražskej defenestrácii vyhostený z Čiech začiatkom júna 1618, potom misionár a kaplán cisárskych vojsk v Košiciach, 16.6.1619 zložil slávnostné sľuby v Humennom, predtým si tu zrejme vykonal exercície.

Svätý **Štefan Pongrac** (1582 Alvinc-Vintul in Jos, Sedmohradsko, dnes Rumunsko – 8.9.1619 Košice, dnes Slovensko), katolícky kňaz, jezuita. Absolvent jezuitského kolégia v Kluži, 8.7.1602 – 1604 noviciát v Brne, 1604 – 1607 štúdium filozofie v Prahe, 1607 – 1608 v Lubľane, kde dosiahol titul magistra filozofie, a podľa potreby vyučoval, 1608 – 1611 vyučoval latinčinu a humanitné predmety v Klagenfurte, súčasne bibliotekár 1611 – 1615 štúdium teológie v Štajerskom Hradci, 1615 ordinovaný, 1615 – 1618 maďarský kazateľ v Humennom, 1616 – 1618 aj riaditeľ tamojšej školy, od 1618 na misii v Košiciach, 16.6.1619 zložil slávnostné sľuby v Humennom, predtým si tu zrejme vykonal exercície, potom krátko pôsobil v kaštieli Žigmunda Pécého (Péchy) v Šariši. Rodičia pôvodne nesúhlasili so vstupom do rehole a voľbou kňazského povolania. Košický protestantský kazateľ (kryptoklavín) Peter Alvinci sa bál jeho horlivosti a brojil proti nemu miestnu mienku.

(pokračovanie na zadnej strane)

Sviatosť manželstva chcú prijať

Ing. Jozef Burda, býv. v Snine a MUDr. Janka Jankajová, býv. v Snine, sobáš 2.3. o 15:00